

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžp/30/2012
Identifikačné číslo spisu:	2012200232
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:2012200232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: Z. A., Q. XX, P., zastúpenej Mgr. Romanom Tomanom, PhD., advokátom, so sídlom Rudnayovo nám. 1, Bratislava, proti žalovanému: Obvodnému úradu životného prostredia Trnava, Kollárova 8, Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia bývalého Krajského úradu životného prostredia Trnava AF1/2012/204/Mj zo dňa 6. marca 2012, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/34/2012-70 zo dňa 31. júla 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/34/2012-70 zo dňa 31. júla 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trnave podľa ustanovenia § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej ako „OSP“) zastavil konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia bývalého Krajského úradu životného prostredia Trnava AF1/2012/204/Mj zo dňa 6. marca 2012, ktorým zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia Trnava, pracoviska Hlohovec, č. B/2011/00500/ŠVS/AU zo dňa 3. novembra 2011 vydané podľa § 26 ods. 3 vodného zákona a § 82 stavebného zákona, ktorým bolo stavebníkovi Trnavská vodárenská spoločnosť, a.s. povolené užívať vodnú stavbu „Celoobecná kanalizácia Červeník“. Krajský súd zároveň rozhodol o vrátení súdneho poplatku žalobkyni a uložil žalobkyni zaplatiť žalovanému trovy konania.

Uznesenie odôvodnil tým, že v prejednávanej veci sú dôvody pre postup podľa § 205d ods. 3 OSP, nakoľko v časti poučenia preskúmaného rozhodnutia žalovaného v zmysle § 26 ods. 3 v spojení s § 73 ods. 17 písm. b/ zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že uznesenie prvostupňového súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, v dôsledku čoho konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za

následok nesprávne rozhodnutie vo veci a uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia právomoci súdu. Poukázala na čl. 20 ods. 1, 4, čl. 46 ods. 1, 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 37/95 z 20.12.1995. Uviedla, že napriek tomu, že v bode 1. časti III. žaloby namietala, že i keď z ustanovenia § 73 ods. 17 písm. b/ vodného zákona vyplýva, že súd nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie žalovaného, z čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva opak, nakoľko rozhodnutie žalovaného zasahuje do jej vlastníckeho práva v rozpore s čl. 20 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko v rozpore so zákonom došlo k nútenému obmedzeniu jej vlastníckeho práva k pozemku registra „E“ parc. č. 1732 v k. ú. P., v dôsledku čoho je daná právomoc súdu na preskúmanie rozhodnutia žalovaného, krajský súd na tieto žalobné námietky nereagoval.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť a žalovanému priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§10 ods. 2 OSP) prejednal vec v medziach odvolania (§ 212 ods.1 OSP s použitím § 246c ods. 1 vety prvej OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

Predmetom konania na odvolacom súde sa stalo posúdenie odmietnutia súdnej ochrany žalobkyni v dôsledku zastavenia konania pred krajským súdom z dôvodu nedostatku právomoci tohto súdu na prerokovanie žaloby žalobkyne, keďže v zmysle § 26 ods. 3 v spojení s § 73 ods. 17 písm. b/ zákona č. 364/2004 Z. z. vodného zákona rozhodnutie žalovaného správneho orgánu nie je preskúmateľné súdom.

Najvyšší súd pri rozhodovaní o odvolaní predovšetkým zoberal do úvahy, že žalobkyňa namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádzajú do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie. Obsah práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), vychádzajúc z čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nespočíva len v ochrane uskutočnenia riadneho a spravodlivého súdneho konania (jeho priebehu, pozn.), ale tiež (a predovšetkým) v ústavnej (medzinárodnoprávnej) ochrane samotného prístupu k súdu. Odmietnuť prístup k súdu v súvislosti s požadovanou ochranou ústavne zaručených práv a slobôd znamená odmietnuť spravodlivosť *denegatio iustitiae*) ako takú.

Napriek skutočnosti, že odopretie súdnej ochrany vo veciach prieskumu rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy je v niektorých prípadoch dovolené „*ex lége*“, tento postup nie je ale namieste v prípade, ak ide o rozhodnutia a postupy, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 50/01). Posledná veta čl. 46 ods. 2 ústavy túto skutočnosť výslovne potvrdzuje, keď uvádza: „Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.“ Citovaná ústavná norma žiadnym spôsobom neurčuje, v akom type súdneho konania a na základe akého návrhu majú sudy takéto rozhodnutia preskúmať, a ani sa nezmieňuje o druh rozhodnutí, ktoré by mohli byť (z tohto dôvodu) vylúčené zo súdneho preskúmavania, pretože smeruje výlučne k ich obsahovej stránke a jej prostredníctvom k základným právam a slobodám. V dôsledku toho v prípade, keď sa rozhodnutie, resp. postup orgánu verejnej správy (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie), dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené. Vylúčenie takéhoto rozhodnutia zo súdneho preskúmavania (v správnom súdnictve) môže signalizovať porušenie čl. 46 ods. 2 poslednej vety ústavy.

Rešpektovanie tohto príkazu ústavnej normy je okrem iného možné dosiahnuť výkladom zákonného predpisu týkajúceho sa rozhodovacej činnosti súdu ústavne súladným spôsobom. V situácii, keď ustanovenie právneho predpisu dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne súladným a druhý ústavne nesúladným spôsobom), má prioritu jeho výklad ústavne súladným spôsobom. Pre sudy táto povinnosť vyplýva celkom jednoznačne z čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 ústavy. Keďže podľa čl. 144 ods. 2 ústavy môžu sudy namietat' nesúlad všeobecne záväzného právneho predpisu s ústavou, sú tým

viac zaviazané k ústavne súladnému výkladu každého zákona týkajúceho sa ich rozhodovacej činnosti. Táto povinnosť súdu zodpovedá ústavne garantovanému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 50/01). Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 37/95 rozhodol, že „Otázku právomoci všeobecného súdu z hľadiska ústavou upraveného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 2 ústavy) treba posudzovať v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou.“, pričom vo veci sp. zn. PL. ÚS 18/98 tiež potvrdil, že v prípade, ak dôjde k výkladu právnych predpisov inak ako ústavne konformným spôsobom, „môže to mať dopad na niektoré zo základných práv a slobôd“.

Vychádzajúc z uvedeného bude preto úlohou krajského súdu aj pri uplatňovaní Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a v spojení s čl. 46 ods. 2 poslednou vetou ústavy zisťovať, či rozhodnutie správneho orgánu, zákonnosť ktorého má byť predmetom súdneho preskúmavania [vrátane toho, uvedeného v § 248 ods. 2 písm. d/ OSP], je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa základných práv alebo slobôd žalobkyne.

Z uvedeného vyplýva, že samotný druh, resp. formálne označenie rozhodnutia správneho orgánu nemôžu byť samé osebe jediným a rozhodujúcim dôvodom pre odmietnutie jeho súdneho preskúmavania, pretože ústavne súladný výklad ustanovenia § 248 OSP vyžaduje, aby súd zisťoval, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom súčasne nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd. Nie je totiž vylúčené, že by sa aj rozhodnutia uvedené v § 248 OSP nemohli dotýkať, či dokonca porušovať základné práva alebo slobody. Základnému právu uvedenému v čl. 46 ods. 2 ústavy preto zodpovedá taký postup súdu, v rámci ktorého hodnotí nielen formálne znaky rozhodnutia predloženého mu na súdne preskúmanie, ale aj to, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníka konania.

Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 274/07 uviedol, že „orgány aplikujúce správne právo a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve sú oprávnení nedostatky zákonnej právnej úpravy svojím výkladom odstraňovať. Takéto odstraňovanie však nemožno považovať za legislatívnu činnosť, ktorá by narušala ústavný princíp trojdelenia štátnej moci. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy. Jedinou požiadavkou, ktorá je pritom na sudcu kladená, je ústavná konformita výkladu (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky).“

Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v posudzovanej veci nemohol nezohľadniť skutočnosť, že formalistický prístup krajského súdu by v konečnom dôsledku mohol viesť k odmietnutiu spravodlivosti (odopretiu prístupu k súdu) v tak závažnej otázke, akou je ochrana ústavne zaručených základných práv a slobôd, preto dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť podľa § 221 ods.1 písm. f/ OSP v spojení s § 246c ods.1 veta prvá OSP a podľa § 221 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods.1 veta prvá OSP vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu v ďalšom konaní postupovať a vec posudzovať v naznačenom smere, dôsledne sa tiež zaoberajúc skutočnosťami uvádzanými žalobkyňou v žalobe.

O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci (§ 224 ods. 3 OSP).

Súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§226 OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.